

□ **Амерички телевизијски новинар Дилан Лајонс, постао је отац три године након смрти. Његова вереница, уз сагласност породице, добила је дозволу за постмортално узимање његовог генетског материјала, а пре неколико дана на свет је донела здравог дечака.**

Дилан Лајонс убијен је 2023. године док је обављао новинарски задатак. Његова вереница је тада одлучила да оствари оно о чему су маштали – да имају дете.

Докторка Ана Митровић Јовановић, субспецијалиста стерилитета и фертилитета из ГАК „Народни фронт“, и професор доктор Владимир Дилигенски психијатар били су гости Јутарњег програма.

Да би овако нешто било могуће извршено је постмортално узимање генетског материјала.

„У пракси је то заиста неуобичајено, али медицина препознаје могућност да уролог у року од 24 до 36 сати од проглашења смрти узме узорак из тестиса, који се затим обради и замрзне у лабораторији, а касније користи за поступке вештачког оплођења. У овом случају не знам да ли су можда раније имали замрзнут узорак сперме, уколико су покушавали да остваре трудноћу, или је узорак заиста узет у првих дан или дан и по. Према доступним информацијама, нису имали замрзнут узорак”, објашњава др Ана Митровић Јовановић, уз напомену да је трудноћу изнела сурогат мајка.

Што се тиче правног аспекта, у Сједињеним Америчким Државама закони се разликују од државе до државе – у неким је то дозвољено, у већини није. Поред тога, према доступним подацима, трудноћу није изнела жена која је дала своје јајне ћелије, већ је коришћена сурогат мајка.

„Тако се отвара врло комплексна тема – медицинска, правна, етичка и социјална”, сматра гошћа Јутарњег програма.

Рођење здравог детета је циљ сваког гинеколога, али се морају сагледати све околности.

„Репродуктивна медицина данас може да помогне великом броју парова, али у овако деликатним ситуацијама неопходно је сваком случају приступити појединачно. Идеја и рођење сваког здравог детета представљају циљ сваког гинеколога, али у оваквим околностима морају се узети у обзир све стране”, напомиње др Ана Митровић Јовановић.

Психијатар Владимир Дилигенски додаје да у законодавству нема довољно флексибилности за ову тему.

„Сматрам да сваки случај заслужује појединачну пажњу, јер су то поступци који често трају дуго и захтевају судску процедуру. Проблем је у томе што закон, барем код нас, предвиђа да се у случају смрти једног партнера медицински материјал уништи, без могућности даље употребе У нашем законодавству нема довољно флексибилности у том погледу. ”, напомиње др Владимир Дилигенски.

Ипак, у одређеним ситуацијама могуће је у кратком року након смрти, у складу са законом, узети узорак из тестиса и замрзнути га, како би се евентуално касније користио у поступку вантелесне оплодње, додаје доктор Дилигенски.

У сваком случају, овако рођено дете је осуђено на живот без оца, али додаје да су деде и бабе јако битни у одгајању деце.

„Једна трећина деце живи поред живих оца и мајке, уз баке и деке. У нашем друштву баке и деке често имају значајну улогу – као подршка у породици, али и као личности које понекад више времена и пажње посвећују деци него сами родитељи. Они могу бити важни ослонци у процесу одрастања и идентификације“, сматра психијатар.

На крају, важно је нагласити да је најбољи интерес детета увек у фокусу. Закони се морају прилагођавати напретку медицине, уз јасне механизме који спречавају злоупотребе.

(PTC)